

Användning och kontroll av trycksatta anordningar

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2017:3) om användning och kontroll av trycksatta anordningar

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2017:3) om användning och kontroll av trycksatta anordningar;

AFS 2019:1
Utkom från trycket
den 2 juli 2019

beslutade den 29 mars 2019.

Arbetsmiljöverket föreskriver¹ med stöd av 18 § arbetsmiljölförordningen (1977:1166) i fråga om Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2017:3) om användning och kontroll av trycksatta anordningar dels att 1 kap. 2 och 6 §§, 3 kap. 1, 5 och 7 §§, 5 kap. 3 och 4 §§ och 6 kap. 11 § ska ha följande lydelse, dels att rubriken till 3 kap. ska ha följande lydelse, dels att rubriken närmast före 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 § Dessa föreskrifter gäller användning och kontroll av trycksatta anordningar och säkerhetsutrustning.

Föreskrifterna gäller inte anordningar som

1. finns i kärntekniska anläggningar för vilka det utfärdats motsvarande föreskrifter med stöd av förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet eller annan författning som ersatt den förordningen,
2. ingår i raketer, luftfartyg eller mobila offshore-enheter, samt utrustning som är speciellt avsedd för installation ombord på dessa farkoster eller för deras framdrivning,
3. ingår i vapen, ammunition eller annan materiel som är avsedd speciellt för militärändamål,

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1-15, Celex 32015L1535).

4. är bildäck, luftkuddar, bollar och ballonger för lek och idrott, uppblåsbara båtar och andra liknande tryckbärande anordningar som består av ett mjukt hölje,
5. är eller ingår i masugnar, med tillhörande kylsystem, varmluftsre-kuperatorer, rökgasrenare till masugnar samt direktreduktionsug-nar med tillhörande kylsystem, gaskonvertrar, ugnar och skänkar för smältning, omsmältning, avgasning och gjutning av stål, järn och ickejärnmetaller,
6. är radiatorer och rörledningar i system för uppvärmning med vatten,
7. är en ventilationskanal, rökgaskanal eller liknande,
8. ingår i system för tillförsel, fördelning och utsläpp av vatten med tillhörande utrustning samt turbinrör, trycktunnlar, tryckschakt och andra tilloppskanaler i vattenkraftverk och tillhörande utrustnings-delar,
9. är avsedda för transport och distribution av drycker, och vars tryck inte överstiger 7 bar samtidigt som trycket gånger volymen inte överstiger 500 barliter,
10. är höljen eller maskindelar för vilka dimensioneringen, valet av material och konstruktionsreglerna i huvudsak baseras på krav på tillräcklig hållfasthet, styvhet och stabilitet när det gäller statisk och dynamisk påkänning under drift eller med hänsyn till andra egen-skaper som påverkar deras funktion och där trycket inte har väsent-lig betydelse för konstruktionen,
11. är andra anordningar än enkla tryckkärl som är avsedda för fordons funktion och som definieras i Europaparlamentets och rådets direk-tiv 2007/46/EG² samt förordning 167/2013³ och 168/2013⁴, eller
12. ingår i elektrisk apparat för elproduktion eller eldistribution.

6 § Med begreppen bärbar brandsläckare och flaska för andningsapparater avses i dessa föreskrifter samma som i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2016:1) om tryckbärande anordningar. De begrepp som används i 1 kap. 2 § har sam-

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG av den 5 september 2007 om fastställande av en ram för godkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon (EUT L 263, 9.10.2007, s. 1, Celex 307L0046).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 167/2013 av den 5 februari 2013 om godkännande och marknadstillsyn av jordbruks- och skogsbruksfordon (EUT L 60, 2.3.2013, s. 1, Celex 313R0167).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 av den 15 januari 2013 om godkännande av och marknadstillsyn för två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar (EUT L 60, 2.3.2013, s. 52, Celex 313R0168).

ma innebörd som motsvarande begrepp i 2 § i AFS 2016:1. Med begreppet enkla tryckkärl avses anordningar som omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2016:2) om enkla tryckkärl eller skulle omfattas av motsvarande föreskrifter som gällde när tryckkärlet togs i bruk.

Med begreppen gasflaska, batterivagn, batterifordon, tank, MEG-container, fordon och vagn avses i dessa föreskrifter samma som i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2016:8) om transport av farligt gods på väg och i terräng samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2016:9) om transport av farligt gods på järnväg.

Därutöver använder dessa föreskrifter följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Användning	Aktiviteter såsom nyttjande, övervakning, fortlöpande tillsyn, underhåll, rengöring och förvaring.
Behållare	En trycksatt anordning som inte är en rörledning.
Cistern	En behållare som är konstruerad för att innehålla vätska eller kondenserad gas i vilken gastrycket ovanför innehållet varken understiger atmosfärtrycket med mer än 0,0065 bar eller överstiger atmosfärtrycket med mer än 0,5 bar.
Fluid	Gas, vätska och ånga i ren fas samt blandningar av dessa oavsett om fasta ämnen ingår som suspension eller inte.
Inställelsetid	Den tid det tar för personal att inställa sig på plats där åtgärd som olika larm kräver kan vidtas.
Panna	Ett annat tryckkärl än vattenvärmare i vilket värme, som frigörs ur bränsle, elenergi eller annan energikälla överförs till fluid för användning utanför kärlet.

Rörledning	En ledning som består av rör, inklusive slangar, med tillhörande rördelar och armatur. Gränsen mellan behållare och rörledning går vid svetsen mot behållarens stuts eller, vid flänsad anslutning, behållarens fläns. Svetsen tillhör rörledningen. Vanligen används ledningarna för transport av fluider men även ledningar såsom hydraulledningar ingår.
Säkerhetsrelaterat larm	En indikation om en avvikelse från avsedda driftbetingelser som kan påverka säkerheten negativt.
Säkerhetsutrustning	Utrustning som hindrar att tryck, temperatur, fluidnivå, effekt eller andra parametrar, som är av betydelse för trycksatta anordningars säkerhet, når nivåer som avviker från de gränser som fastställts som nödvändiga vid konstruktion eller kontroll av en trycksatt anordning.
Tryck	Tryck jämfört med atmosfärstrycket. Övertryck anges med positivt värde. Undertryck anges med negativt värde.
Trycksatt anordning	En anordning som antingen är en cistern, ett vakuumkärl, ett tryckkärl eller en rörledning.
Tryckkärl	En behållare, som inte är en cistern, som består av ett eller flera rum och som har konstruerats och tillverkats för att innehålla fluider under tryck, inkluderande till behållaren direkt sammanfogade delar fram till anslutningspunkten till annan anordning.

Trycksättning	En aktivitet där en trycksatt anordnings skal belastas så att tryck- eller dragspänningar uppstår på grund av ett inre negativt eller positivt tryck. Med trycksättning avses för cisterner de spänningar som uppkommer av det statiska tryck som vätska i cisternen ger upphov till då cisternen fylls.
Vakuumkäril	En behållare som är konstruerad för ett tryck som understiger atmosfärstrycket med mer än 0,0065 bar.
Vattenvärmare	Ett tryckkäril för eluppvärmning av tappvatten till en temperatur över 65 °C men högst 110 °C.
Övervakning	En arbetsuppgift som vidtas för att säkerställa att driften av den trycksatta anordningen sker på ett korrekt och säkert sätt.

3 kap. Användning av gasflaskor, bärbara brandsläckare och flaskor för andningsapparater

1 § Gasflaskor och flaskor för andningsapparater som är trycksatta ska förvaras utomhus eller i väl ventilerade utrymmen. Varningsskylt ska finnas uppsatt på eller i anslutning till dörren eller entrén till den lokal, annat utrymme, område eller inhägnad där sådana anordningar förvaras. Inne i lokalen, utrymmet, området eller inhägnaden ska det finnas ytterligare en varningsskylt vid anordningarnas uppställningsplats om anordningarna inte är väl synliga.

Varningsskylten ska förutom faropiktogrammet för gas under tryck enligt förordning (EG) nr 1272/2008⁵ även ha tilläggstexten "Gasflaskor förs i säkerhet vid brandfara".

Krav på skylten enligt första och andra stycket gäller inte där det förvaras enstaka gasflaskor som innehåller koldioxid och som används för att kolsyra

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering av ämnen och blandningar, ändringar och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1272/2008 (EGT L 353, 31.12.2008, s. 1–1355, Celex 308R1272).

drycker om dessa gasflaskor har en säkerhetsutrustning som skyddar gasflaskan mot brandfara.

5 § Följande anordningar får bara fyllas om de genomgått återkommande kontroll enligt de intervall som anges i 6–7 §§:

1. flaskor för andningsapparater,
2. gasflaskor,
3. bärbara brandsläckare där koldioxid är släckmedel.

7 § En bärbar brandsläckare där koldioxid är släckmedel får som längst användas i tio år utan att ha genomgått återkommande kontroll av att den fortfarande är säker att använda. Vid återkommande kontroll ska kontrollorganet genomföra en

1. in- och utvändig undersökning i den omfattning som krävs för att kunna bedöma om slitage, skador eller andra omständigheter medför att det inte längre är säkert att använda brandsläckaren,
2. tryckprovning vid det tryck som anges på den bärbara brandsläckaren, och
3. kontroll av eventuell säkerhetsutrustnings funktion.

5 kap. Kontroll

3 § Trycksatta anordningar i klass A eller B ska genomgå en första kontroll innan de trycksätts för första gången eller om de har varit stationära och ska trycksättas efter det att de bytt placering. Vid denna kontroll ska kontrollorganet kontrollera att anordningen är lämplig för sitt ändamål och inte är skadad.

Kontrollen av att anordningen är lämplig för sitt ändamål ska alltid omfatta en bedömning av att anordningen inte uppenbarligen är placerad i strid med 2 kap. 2 och 3 §§.

Om en arbetsgivare installerat eller låtit installera en trycksatt anordning i klass A eller B genom sammanfogning med minst en annan trycksatt anordning, ska kontrollorganet dessutom innan trycksättning bedöma om 4 kap. 20–22 §§ i dessa föreskrifter är uppfyllda.

Om en arbetsgivare kan visa att en trycksatt anordnings sammanfogning med annan trycksatt anordning omfattats av en försäkran om överensstämmelse enligt ett av Europeiska unionens produktdirektiv ska kontrollorganet inte göra någon bedömning enligt tredje stycket.

4 § Trycksatta anordningar i klass A och B ska genomgå återkommande kontroll enligt bilaga 1.

Förfallomånad är den kalendermånad då intervallet för nästa återkommande kontroll löper ut. Förfallomånaden bestämmer kontrollorganet vid varje kontrolltillfälle utifrån villkoren i bilaga 1.

För trycksatta anordningar i klass B utförs återkommande kontroll i form av driftprov.

För trycksatta anordningar i klass A utförs återkommande kontroll i form av driftprov eller driftprov i kombination med in- och utvändigt undersökning.

När driftprov sker i kombination med in- och utvändigt undersökning ska driftprovet utföras sist, såvida inte kontrollorganet bedömt att det är minst lika säkert att genomföra hela eller delar av driftprovet före den in- och utvändiga undersökningen.

6 kap. Övervakning av pannor

Villkor för driftsättning av pannor i klass A eller B

11 § Som villkor för periodisk övervakning ska kontrollorganet fastställa den längsta tillåtna inställetiden vid säkerhetsrelaterade larm från pannor i klass A eller B. Vid säkerhetsrelaterade larm från en panna där värme kan ackumuleras i farlig mängd får inställetiden fastställas till högst 30 minuter såvida inte pannan

1. har ett nödkylningssystem som kontrollerats i full omfattning och om resultatet av kontrollen visar att en annan inställetid kan godtas ur säkerhetssynpunkt, eller
2. är konstruerad så att ett nödkylningssystem inte behövs ur säkerhetssynpunkt, eller om temperaturen i pannan inte kan uppnå farligt värde vid bortfall av hjälpenergi eller annan driftstörning.

För sådana pannor som uppfyller kraven i 1 eller 2 kan kontrollorganet fastställa en inställetid som maximalt får vara 90 minuter.

Om pannoperatören befinner sig på så stort avstånd från pannan att denne riskerar att inte hinna inställa sig vid pannan inom den tid som kontrollorganet fastställt är förutsättningarna för periodisk övervakning inte uppfyllda.

AFS 2019:1

Denna författning träder i kraft den 2 september 2019.

ERNA ZELMIN-EKENHEM

Torben Vincentsen

Anna Varg

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Arbetsmiljöverket · 112 79 · Stockholm · Tel 010-730 90 00 · www.av.se

Utgivare: Anna Varg
ISBN 978-91-7930-662-5, ISSN 1650-3163